

2

Askeri Radar ve Sınır Güvenliği Zirvesi
Ankara'da Gerçekleşti

5

TOBB Savunma Sanayi Sektör Meclisi - Milli
Savunma Bakanı Başkanlığında Toplandı

7

Türk Savunma ve Havacılık Sanayinin 10 Aylık
İhracat Performansı Umut Verici

10

Konya Savunma Sanayi Zirvesi ve Fuarı

10

SOLOTÜRK ve TÜRK YILDIZLARI'ni Ziyaret
Ettiler

Yeni bir Yıla GİRerken

Geçen 4 aylık dönemde Savunma Sanayii Başkanlığımız (SSB) tarafından Bolu'da Türk Savunma Sanayinin üretimden ithalatına ve ihracatına, İnsan Kaynaklarından Ar-Ge ve teknolojiye tüm boyutları ile incelendiği "Ekosistem Koordinasyonu ve Ortak Akıl Arama" konferansı icra edilmiştir. Bu etkinliğin sonucunda, SSB bünyesinde, Türk Savunma ve Havacılık Sanayii Ekosistem Koordinasyon Platformu teşkil edilmiştir. Bu ortak akıl platformu yanında operasyonel çalışmaları yapacak olan bir de Yürütme Kurulu oluşturulmuştur. Ekosistem Koordinasyon Platformu, sektörün sorunlarının tartışıldığı ve çözüm arayışlarının sürdürüldüğü bir teşkil olarak hizmet verecektir. SaSaD olarak her iki teşkilde de görev almış durumdayız. Düzgün çalışırsa oldukça faydalı bir platform olduğunu söyleyebiliriz.

Bu sayımızda üzerinde durmak istediğimiz önemli bir konu da sektördeki etkinlik kirliliğidir. İlgisi olsun olmasın bazı kişi, kurum ve dernek gibi kuruluşlar bütün yıl, sadece temmuz ayı hariç benzer etkinlikler düzenlemekte, bazıları ticari amaçla bazıları ise gösterim amaçlı ve nadiren de olsa bilgi verme amaçlı çok sayıda etkinlik düzenlenmektedir.

Bu durum her açıdan sanayicimizi rahatsız etmekte, firma performansını da olumsuz etkilemektedir. Konunun zaman açısından rahatsız edici tarafı bir yana, maddi açıdan da firmalara oldukça büyük yük getirmektedir. Sponsorluk ücretleri, stant açma, personel giderleri ve eşantıyon / broşür masrafları büyük meblağlar tutmaktadır. Çoğu etkinlik, internette edinilebilecek bilgiler dışında sektöre bir katkı sağlamamaktadır. Orta ölçekli bir firma bu etkinliklere yıllık ortalama 20.000 dolar gibi harcama yapmak zorunda bırakılmaktadır. Bu kirliliğe bir düzen getirmeyi de Savunma Sanayii Başkanlığımızdan beklemekteyiz. Öneri olarak; sektörün sivil toplum kuruluşu olan SaSaD'ın, Savunma Sanayii Başkanlığının koordinasyonu ve himayelerinde bu etkinliklerin planlanmasında SSB'nin ilgili dairesi ile rol almasının yararlı olabileceğini değerlendiriyoruz.

2018 yılında yaşanan döviz dalgalanmalarının ve kredi faizleri ile kredilendirme konularının 2019 yılında giderek normal bir seyir takip etmesini ümit ederek; sorunsuz, bol kazançlı, huzurlu ve aydınlık bir yıl diliyoruz.

SaSaD

Turan Güneş Bulvarı 100 / 18 Akçam Plaza 06550
Çankaya / ANKARA
0312 426 22 55
sasad@sasad.org.tr | www.sasad.org.tr
SaSaD tarafından 3 ayda bir yayınlanmaktadır.

Askeri Radar ve Sınır Güvenliği Zirvesi Ankara'da Gerçekleşti

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından desteklenen, MÜSİAD tarafından organize edilen ve SaSaD Derneğinin de destek verdiği; sınır gözetimi ve tespit stratejilerinin güçlendirilmesi, Askerî Radar Teknolojileri ve Yerli Sanayiinin bu doğrultudaki çalışmaları, insanlı ve insansız araçların ve biyometrik teknolojilerin etkin bir şekilde kullanımı ve kara, deniz ve hava sınırlarına yönelik tehditlere ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla düzenlenen I. Uluslararası Askerî Radar ve Sınır Güvenliği Zirvesi, 2-3 Ekim tarihleri arasında Hilton OSTİM Ankara'da gerçekleşti.

İki gün süren etkinliğin açılış sermonisinde; İçişleri Bakanı Sayın Süleyman SOYLU, Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. Sayın İsmail DEMİR, MÜSİAD Ankara Başkanı Sayın İlhan ERDAL ile MÜSİAD Ankara Savunma Sanayii ve Havacılık Sektör Kurulu Başkanı Sayın Fatih ALTUNBAŞ ile Savunma Sanayiinin önemli temsilcileri ve MÜSİAD Ankara üyeleri hazır bulundu.

İlhan ERDAL: "Savunma sanayi hibe ve destek bekliyor"

Etkinliğin açılış konuşmalarında söz alan MÜSİAD Ankara Başkanı Sayın İlhan ERDAL, küreselleşen dünyada bir ülkenin sınır güvenliği önlemlerini ihmal etmesi, diğer ülkelerin yükünü arttıran bir neden hâline dönüştüğünü ifade ederek, sınır güvenliğinin vatandaşın güvenliği için olduğuna dikkat çekti. Türk Savunma Sanayiinin son 16 yılda yaklaşık 5 kat büyüyerek 6 milyar doları aşan üretim gücüne ulaştığını ifade eden ERDAL, hibe ve destek konusunda bürokratik mevzuatların azaltılması ve uygulama kolaylıklarının getirilmesiyle sektörün çok daha iyi seviyelere geleceğine inandığını belirtti.

Millî ve yerli sektörün gelişimini desteklemek amacıyla bu yıl ilk kez Uluslararası Askerî Radar ve Sınır Güvenliği Zirvesini Ankara'da düzenlediklerini ifade eden ERDAL sözlerini şöyle sürdürdü: "Bakanımızın vereceği destekle birlikte Yerli ve Millî Savunma Sanayiini çok daha iyi bir noktaya getireceğimize inanıyoruz. Yerli tankımızı, tüfeğimizi, İHA ve SİHA'larımızı yaptık, daha da ileriye götüreceğiz. İş insanları olarak terörün ya da huzurun olmadığı bir yerde iş yapılamayacağını biliyoruz. Huzur ve istikrarlı bir toplum, iş hayatını da olumlu etkileyecek. Yüksek teknoloji katma değerli ürünler üretirsek 2023'teki 500 milyar dolarlık ihracat hedefimize de rahatlıkla ulaşabiliriz."

Fatih ALTUNBAŞ: "Savunma Sanayii, Orta Vadede 10 Kat Büyüyerek- 60 Milyar Dolarlık Ciroya Ulaşabilir"

MÜSİAD Ankara Savunma Sanayii ve Havacılık Sektör Kurulu Başkanı Sayın Fatih ALTUNBAŞ ise I. Uluslararası Askerî Radar ve Sınır Güvenliği Zirvesinde Türkiye'nin en büyük Savunma Sanayii üreticilerini, sektörün alt yüklenicilerini, akademisyenleri, kamu temsilcilerini ve sivil toplum kuruluşlarını buluşturdularını söyleyerek, zirvenin önemli anlaşmaların imzalandığı bir platform olacağını vurguladı. ALTUNBAŞ, düzenlenen bu zirve ile hedeflerinin 6 milyar dolar ciroya ulaşan Savunma Sanayii sektörünün ihracat potansiyelini daha da arttırmak olduğunu belirterek, sektörün 10 kat büyüme potansiyeli olduğuna dikkat çekti.

Zirvenin açılışını yapan İçişleri Bakanı Sayın Süleyman SOYLU ise konuşmasında şu hususlara değindi: "Millî hislerle bu ülkeye katkı koymanın peşinde koşan insanları bir arada gördüğümüz, özellikle yüksek teknoloji ve üretim odaklı böyle toplantılar, bu milletin bir evladı olarak bize gurur, umut ve onur veriyor. Bize lazım olan, bizi daha güçlü kılacak olan bir şeyleri satın almak için para kazanmak değildir, bilakis ihtiyaçlarımızı kendimiz üretebilmemizdir. Bu salonda bu iradeyi ve bu kabiliyeti görüyor ve bundan gurur duyuyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız da bu beklentisini her fırsatta dile getiriyor ve bu konudaki her çabaya maddi ve manevi büyük bir destek veriyor. Kendilerinin bu destekleri sayesinde Savunma Sanayiinde çok önemli gelişmeler ve çok güzel projeler ortaya

koyduk. 21. yüzyılın yükselen trendi maalesef terör olmuştur. Türkiye’de 2017 yılı içerisinde yakaladığımız düzensiz göçmen sayısı 175 bindir. Avrupa’da ise toplam 600 bin düzensiz göçmen var, kıyamet koparıyorlar. Bu yılki düzensiz göçmen sayısı 26-27 Eylül’de 190 binin üzerine çıkmıştır. Geçen yılın ağustos ayıyla kıyasladığımızda %78’lik bir artış var.”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN’ın Almanya seyahatine kendisinin de eşlik ettiğini belirten SOYLU; “Almanya İçişleri Bakanı ile yaptığımız görüşmede bir şey ifade ettim. Güney sınırımızda Suriye var, Doğu sınırımızda ise Irak ve İran bulunuyor. Türkiye’yi düşünürken bizi bir Norveç, Finlandiya gibi,

bizi kendiniz gibi görmeyin dedim. Türkiye’de yıl başından beri yakaladığımız düzensiz Afgan göçmen sayısı 71 bin, Pakistanlı göçmen sayısı 40 bin, Suriyeli göçmen sayısı 30 bin ve Iraklı göçmen sayısı 14 bin olarak kaydedildi. Türkiye tüm dünyaya insanlığın nasıl olabileceğini göstermeye çalışırken, bu kadar zor bir coğrafyada güvenin asayişin kamu düzeninin nasıl sağladığını ve çok anlamlı da Avrupa’ya ne büyük iyilikler yaptığını ortaya koyduğu faaliyetlerle göstermektedir.” diye konuştu.

Sadece dün ve bugün yakaladıkları eroin miktarının 310 kilogram olduğunu aktaran Süleyman SOYLU, bir taraftan PKK ile bir taraftan PYD ile bir taraftan FETÖ ile bir taraftan DHKP-C ile mücadele ettiklerini vurgulayarak, “Sınır güvenliği meselesi İçişleri Bakanlığının sorumluluk alanında yer alıyor. Bu konuda fiziki şartlar ve bilgi akışı açısından çok önemli projeler ortaya koyuyoruz. Yüksek teknoloji kullanan modüler beton duvarlar, bu duvarlara paralel güvenlik yolları, aydınlatma sistemleri, radarlar, yüksek güvenlikli gözetleme kulelerinin tedarikini, alımını yapıyoruz. Bunların bir kısmını kendi imkânlarımızla yapıyoruz. Bir kısmını da özellikle entegre sınır yönetimi konusunda eğitim ve ekipman desteği içeren bölümlerini ise AB projeleriyle birlikte yapıyoruz.

Özellikle fiziki güvenlik sistemleri boyutunu kendi öz kaynaklarımızla gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Suriye sınırımıza 828 km modüler beton duvar yapılması planlanmış olup, hâli hazırda Bakanlığımızla birlikte Millî Savunma Bakanlığımız, valiliklerimiz ve TOKİ Başkanlığı tarafından bunun 805 kilometresi tamamlanmıştır. Aynı şekilde Iğdır ve Ağrı’daki İran sınırlarımızda da 91 kilometre modüler beton duvar montajı tamamlanmıştır, projenin tamamı 144 kilometredir, yıl sonu itibarıyla bunu da tamamlamayı hedefliyoruz” sözlerini tamamladı.

Açılış konuşmalarının hemen ardından Bakan SOYLU ve beraberindeki heyet, fuaye alanındaki tüm stantları gezerek firma yetkililerinden ürün ve kabiliyetleri hakkında detaylı bilgiler aldılar.

SaSaD Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Yılmaz KÜÇÜKSEYHAN moderatörlüğünde günün ilk oturumu “Sınır Güvenliğine Yönelik Güncel Gelişmeler” başlığı altında gerçekleşti. Bu oturumda; Savunma Sanayii Başkanlığı adına Halil İbrahim ÖZTÜRK ‘Hassas Bölgelerin Korunmasına Yönelik Son Gelişmeler’, İller İdaresi Genel Müdürlüğü adına Ömer Faruk ABAY ‘Sınır Yönetimi Alanında Yürütülen Millî Kaynaklı Faaliyetler, AB Destekli Projeler, Eğitim Faaliyetleri, Bölgesel ve Uluslararası Kuruluşlarla İlişkiler’, Havelsan Teknoloji Radar

adına İzzet ŞİRİN 'Sınır Güvenliğine Konseptsel Bir Yaklaşım', Aselsan UGES sektörü adına Ayça Başsoy BÖNCÜ 'Kıyı Sınır Güvenlik Sistemi ve Alt Yükleniciler ile Çalışma Kültürü' ve FNSS adına ise Uluslararası İş Geliştirme Müdürü Haldun OLGUN 'Sınır Güvenliğinde Kara Sistemleri' başlığı altında çeşitli sunumlar gerçekleştirdiler.

SaSaD Genel Sekreter Yardımcısı Yılmaz KÜÇÜKSEYHAN, birinci oturum öncesinde ana yurt güvenliği ve radar sistemleri konusunda kısa bir sunum gerçekleştirdi. KÜÇÜKSEYHAN, Türkiye'nin Suriye, Irak, İran, Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan, Yunanistan ve Bulgaristan ile kara ve deniz dahil toplam 10.765 km'lik bir sınır hattımızın olduğunu ifade ederek şunları söyledi; "8-9 ülke ile komşu ile ilişkisi olan bir ülkenin kendi sınırları içerisinde ve sınırların hemen ötesinde güvenliğe sahip olabilmesi için bugün burada konuşacağımız sistemlere ihtiyacımız var. Bugün silahlı kuvvetlerimizin envanterinde her türlü radar sistemimiz mevcut. Aselsan ve birkaç firmamız bu konuda çok önemli çalışmalar yürütüyorlar." diye konuştu.

Sanayicilerin döviz artışı sonrasında yaşadığı sıkıntılara da değinen KÜÇÜKSEYHAN; "Bu geçiş sürecinde sanayicimizin dövizdeki ve faizlerdeki artışlar nedeniyle birtakım

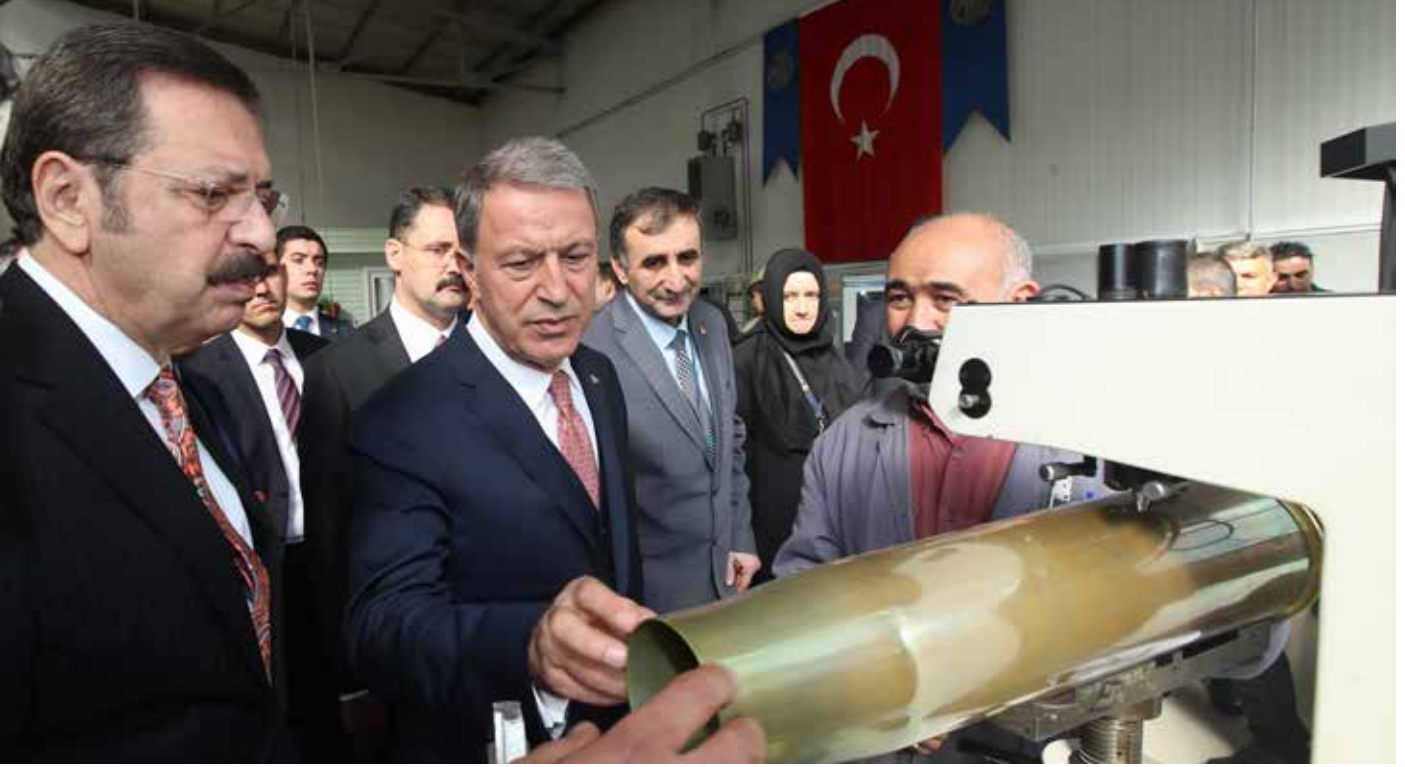
sıkıntıları var. Bu sıkıntılar nedeniyle Türkiye Savunma Sanayiciler Meclis Başkanı olarak SaSaD'ın Genel Sekreter Yardımcısı olarak konuya el attım. Maliye Bakanımıza, Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza ve Ticaret Bakanımıza bir sunum hazırladım. Bu konu başlıklarını sizlerle paylaşmak istiyorum. Biz şöyle diyoruz; biz sıkıntıdaız. Faiz oranlarının yükselmesi ile işletme sermayesi zayıf olan firma ve kuruluşlarımız kullandıkları veya kullanacakları kredi maliyetleri ve dolayısıyla ürün ve hizmet maliyetleri artmıştır. Dolayısıyla sabit fiyat sözleşmelerinde zarar edecek bir durumla karşı karşıya kalınmış bulunmaktadır. Buna bir çare bulun, diyoruz. İkinci bir konu daha var. Yeni sözleşmelerin TL bazında imzalanması ile ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi sonucu özellikle yıllara tabi (3 yıl ve daha fazla) sözleşmelerde gelecek öngörüsü yapmakta sorun yaşanmaktadır. Çünkü paranın değeri düşüyor, yükseliyor. İleriye dönük olarak bir tahmin yapmak mümkün değil. Bu da şişmiş fiyat ya da zararlı çalışanların öngörü yapmasını engelliyor.

Diğer bir konu; yürürlükteki ve yeni imzalanacak sözleşmelerin ithal kalemlerinin de Türk Lirası olarak belirlenmesi yabancı para kalitesindeki değişimlerin yükünün yüklenici tarafından taşınması anlamına geleceğinden dışarıdan ithal edilecek olan

malzemeler için sözleşmenin döviz bazında yapılması, içerden ithale gerek kalmayan mal ve hizmet alımları ile ilgili olarak da Türk Lirası bazında sözleşme imzalanmasının şart olduğunu biz buradan Savunma Sanayii Başkanlığımıza duyuruyoruz Diğer bir konu, sözleşmelerin müzmin sebepler hanesinde ekonomi ile ilgili bu tür beklenmeyen krizlerin yer alması gerekir. Bu bizi cezalı teslimattan ve gecikmelerden kurtarır. Diğer bir konu, ne zaman faiz yükseltirse bankalar alacaklarını da şu anda hizmet edilene yükseltmiştir. O zaman siz kredi istediğiniz zaman faiz %45'i falan bulur diyerek, parayı vermiyorlar. Bu nedenle buna bir el atmak gerekiyor. Bir diğer konu, biztakım tezgâhlarına muhtacız. Dışarıdan ithalat yapmak durumundayız. Henüz ihtiyaç duyduğumuz makine ve teçhizata sahip değiliz. Bununla ilgili teşviklerin de bir an önce artırılması gerekiyor, üretim hattınızda kullandığınız tezgâhları yurt dışından ithal ediyorsunuz. Bu konuda Savunma Sanayii Başkanlığımızla ilgili bir çalışmamız var." dedi.

16 maddelik tedbir paketinin devlet tarafından devreye alındığını ifade eden KÜÇÜKSEYHAN; "Bu çalışmaların hemen hemen yarısını biz yaptık. KOSGEB alacaklarını 2019 yılına kadar erteledi." diyerek konuşmasını noktaladı ve oturuma geçildi.

TOBB Savunma Sanayi Sektör Meclisi – Milli Savunma Bakanı Başkanlığında Toplandı

30 Ekim 2018 tarihinde Millî Savunma Bakanımız Sayın Hulusi AKAR, TOBB bünyesinde yer alan Savunma Sanayii Sektör meclisi üyeleri ile ve özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin sorunlarını ve görüş ve dileklerini dinlemek istemiştir. Etkinlik tarihi ve yeri, Kırıkkale MKEK Mühimmat Fabrikası olarak Sayın Bakanımız tarafından verilmiştir.

Bir bakıma istişare toplantısı olarak isimlendirilen etkinliğe; Millî Savunma Bakanı Sayın Hulusi AKAR, TOBB Başkanı Sayın Rifat HİSARCIKLIOĞLU, Kırıkkale Valisi Sayın İlker HAKTANKAÇMAZ, Bakan Yardımcısı Sayın Yunus Emre KARAOSMANOĞLU, Türk-İş Başkanı Sayın Ergün ATALAY, MKEK Genel Müdür Vekili Sayın Mehmet ÜNAL, Kara ve Hava Kuvvetleri Lojistik Komutanları, TOBB Savunma Sanayii Sektör Meclisi Başkanı Sayın Yılmaz KÜÇÜKSEYHAN, TSKGV Genel Müdür Vekili Sayın Sadık PİYADE, Kırıkkale Ticaret ve Sanayii Odalarının temsilcileri ile OSSA, SAHA İstanbul, HUKD, ESAC, TSSK Küme ve Küme Derneklerinin Başkan ve Genel Sekreterleriyle büyük ölçekli, Meclis Üyesi firma temsilcileri katılmışlardır.

Meclis toplantısında söz alan Millî Savunma Bakanı Sayın Hulusi AKAR, Yerli ve Millî Savunma Sanayiinin önemine değinerek, bu alanda başarı olmadan güvenlik güçlerinin faaliyetlerinin başarıya ulaşmasının zor olduğunu söyleyerek, rekabet gücünün artırılmasının gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Bu aşamada Savunma Sanayiine de önemli görevlerin düştüğüne vurgu yapan Sayın

AKAR, Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafyaya da dikkati çekerek şu hususlara değinmiştir: "Eğer burada var olmak istiyorsak mutlaka çalışmamız, başarmamız lazım. Başaramazsak kimsenin bize tolerans göstermeyeceğini bilmeliyiz. Yerli ve Millî Sanayii için elimizden gelen en iyi gayreti göstermek zorundayız. Bu manada Silahlı Kuvvetlerimizin etkinliğini, caydırıcılığını,

saygınlığını arttırmamız gerekiyor. Deniz, Hava ve Kara platformlarımızda kullanılan motor, elektronik harp, füze, patlayıcılar, antenler, lazer sistemleri, çiplere kadar kendimiz yapmamız gerekiyor, yapılamaz diye bir şey yok, her şey azim ve kararlılıkla başlıyor. Bize kendini işine adanmış bireyler lazım. Bizler de verilen görevleri elimizden geldiğince azim, kararlılık, ciddiyet ve samimiyetle yerine getirmek suretiyle milletimize, tarihimize olan borcumuzu ödemek gayretiyle faaliyetlerimizi sürdüreceğiz."

Türk Savunma Sanayiinde var olan sorunların, hataların objektif bir şekilde mutlaka ortaya konması gerektiğinin de altını çizen Sayın AKAR; "Bu sorunları belirledikten sonra ciddiyetle, samimiyetle bu sorunları giderip, ilerlememiz lazım." demiştir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin menfaatlerine uygun yapılacak her türlü çalışmada, ellerinden gelen her türlü kolaylığı sağlamaya hazır olduklarını belirten Sayın AKAR; "Burada tek bir şartımız var. Eğer Türkiye'nin, Türk Silahlı Kuvvetlerinin menfaatlerine uygunsa kanunu da, yönetmeliği de, yönergeyi de

değiştiririz. Elimizden ne gelirse yaparız. Bu kanunlar konusunda özel sektör temsilcileriyle yapılan görüşmelerden hareketle Bakanlar Kurulu kararı çıkardık. Buradaki problem şuydu: 'Örneğin bir ihalede, iyi tanınan iş yapabilecek firma iş için 4,90 fiyat veriyor, merdiven altı firma ise 2,50 diyor ve ihaleyi alıyor. İhaleyi yapanlar da 'İşi ona vermemiz gerekiyor, yasa bunu gerektiriyor.' diyor. Birinci problemimiz budur. İkinci problem ise işi yapabilecek tanınmış firmalar şunu diyor: 'Bu işi bana 4,90'a verdiniz, ben bu ihaleyi aldım ama yine de bu ihaleye girmem.' diyor. İlave yeni yatırım yapmam, kapasitemi genişletmem lazım. Bunu yaptıktan sonra da benden almaya devam etmeniz lazım, ama siz diyorsunuz ki 2019'da yeni bir ihale açılacak, en az fiyatı kim verirse ihaleyi o alacak. O zaman benim yatırımlarımı kim ödeyecek diyor.' Bu iki sebepten dolayı, piyasada bilinen marka dediğimiz firmaları ihalelere çağırmak hem de bu firmalardan bu ihaleleri alanlara beş yıllık, on yıllık alım garantisi vermek gerekiyor. Bunu hem giyim kuşam, yiyecek-içecek hem de Savunma Sanayimizin yedek parçaların yerleşmesinde yürürlüğe koyduk. Bununla

beraber uygulamada bazı problemler olabilir. Ama bizim niyetimiz bunu gerçekleştirmek, amacımız ve temennimiz budur." diye konuşmuştur.

Sayın Bakanımızın konuşmalarını takiben kendilerine SaSaD Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Yılmaz KÜÇÜKSEYHAN tarafından Dünya ve Türkiye Savunma Sanayii Mukayeseli bir sunum gerçekleştirilmiş, sonrasında ise Küme ve Küme Dernekleri sorunlarını Sayın Bakana arz etmişlerdir.

Kümeleler ağırlıklı olarak MSB sorumluluk sahasına giren tedarik mevzuatına ilişkin görüşlerini açıklamışlardır. Bu arada SaSaD ve Meclisin önemle üzerinde durduğu İDEF 2019 yer ücretlerinin Türk Lirası bazında ödenmesi, küçük ölçekli işletmelere metrekare fiyatının 1000 Türk Lirasının ise KOSGEB tarafından ödeneceği dair duyurusunun yapılacağı ifade edilmiştir.

Etkinlik istişare bölümü 4,5 saat devam etmiş ve toplu fotoğraf çekimi ile sona ermiştir.

Yabancı Para / TL İlişkisindeki Son Gelişmelerin Sektör Oyuncularına Etkisi

Döviz piyasalarında özellikle 2018 yılının ikinci yarısından itibaren beklenmedik gelişmeler yaşanmaya başlanmış ve Türk Lirası yabancı para birimleri (A.B.D Doları ve Euro) karşısında değer kaybetmeye başlamıştır. Bu gelişme özellikle Savunma ve Havacılık sektöründe faaliyet gösteren oyuncular üzerinde ciddi etkileşim oluşturmaya başlamıştır.

Bu kapsamda SaSaD tarafından hazırlanan etki değerlendirmesi ve öneriler gerekli mercilerle paylaşılmıştır. Buna göre:

- Faiz oranlarının yükselmesi ile işletme sermayesi sıkıntısı çeken oyuncuların kullandıkları/kullanacakları kredi maliyetleri ve dolayısıyla ürün ve hizmet maliyetleri artmıştır. Dolayısıyla sabit fiyatlı sözleşmelerde zarar edecek bir durumla karşıya kalınmış/kalınacaktır.
- Yeni sözleşmelerin TL bazında imzalanması ile ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi sonucu özellikle yıllara sarı (3 yıldan uzun süreli) sözleşmelerde gelecek öngörüsü yapmada sorun yaşanmasına neden olacaktır. Bu ya şışmış fiyat veya zararlar sonuçlanacak öngörü yapılması sonucunu getirecektir.
- Yürürlükteki ve yeni imzalanacak sözleşmelerin ithal kalemlerinin de Türk Lirası olarak belirlenmesi, ithal kalemlerindeki TL/Yabancı Para paritesindeki değişimlerin yükünün yüklenici tarafından taşınması anlamına gelecektir. Bu yüklenicinin yüksek öngörü ile fiyat oluşturması ve/veya yükümlülüklerini yerine getirmemesi sonucunu doğuracaktır. Yükümlülüklerin yerine getirilmesinde gecikmeler yaşanması ve sonuç olarak cezai durumlara karşılaşılmaması kaçınılmaz olacaktır.
- Sözleşmeler kapsamında yapılan ve kredi ile alınan yatırım araçlarının (Tezgâh, Özel Ekipman v.b) geri ödeme maliyetleri yükselmiş veya yeni yatırım yapmak için tanımlanan kaynak yetersiz kalmış bulunmaktadır.
- Ekonomide yaşanan/yaşanacak bu ve benzeri ciddi ekonomik krizlerin sözleşmelerdeki mücbir sebepler arasında yer almaması, yüklenicinin mağdur olmasına neden olabilmektedir.

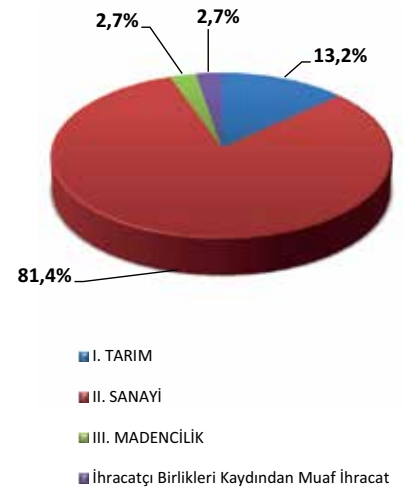
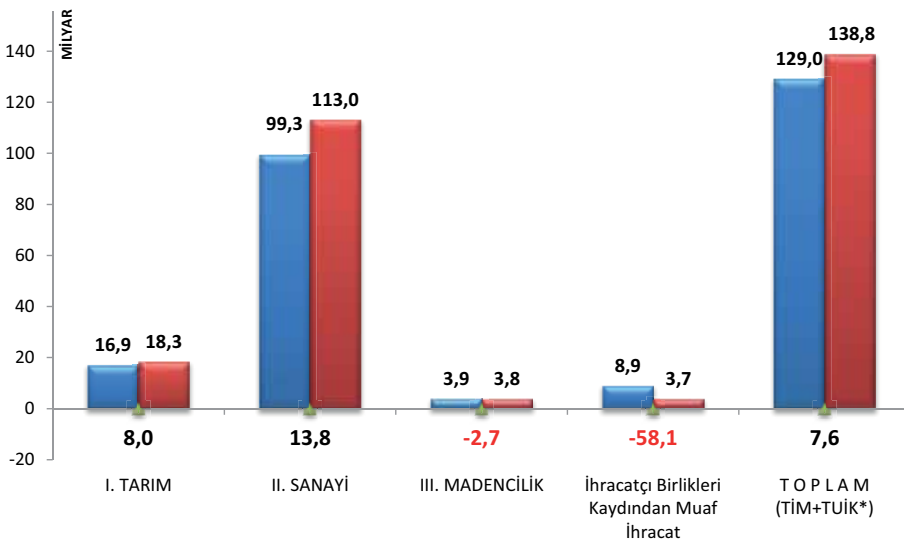
Türk Savunma ve Havacılık Sanayinin 10 Aylık İhracat Performansı Umut Verici

2018 yılında yaşanan döviz krizi nedeni ile tüm sektörler az veya çok etkilenmişlerdir. Türk Savunma ve Havacılık Sanayii de bu krizden

geçiş sürecinde süratle alınan önlemlerle asgari ölçüde etkilenmeyi başarmıştır. Nitekim Savunma Sanayii İhracatçılar Birliğinin ilk 10

aylık ihracat verileri sektörün hız kesmeden olabildiğince ilerlemeye devam ettiğini göstermektedir.

Türkiye Genelinde İhracat Verileri

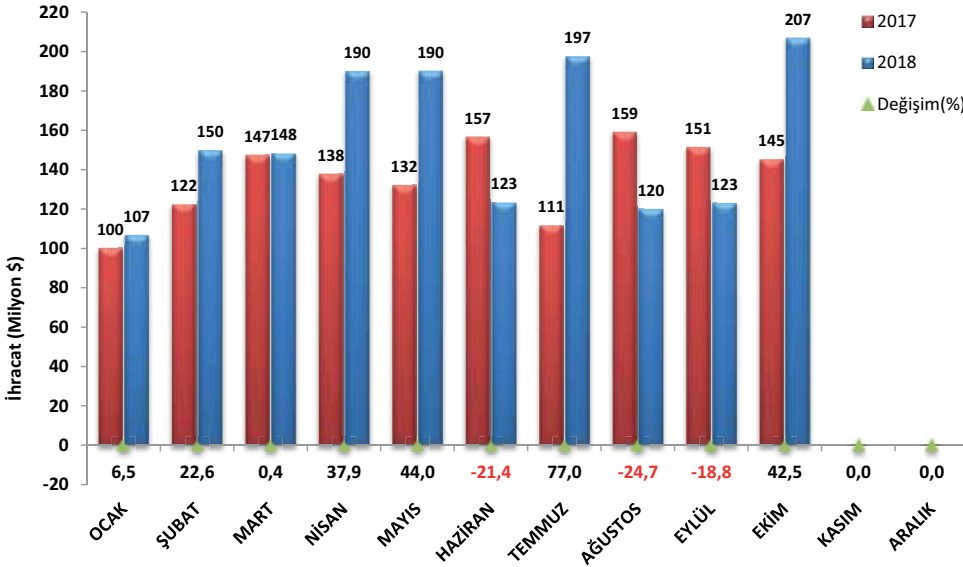
Türkiye genelinde ihracat verileri Şekil-1'de görülmektedir

2018 yılı 10 aylık verilere göre, ihracatımızın 1,554 milyar doları yakaladığı anlaşılmaktadır. Bu rakama kasım ve aralık ayı satış gelirleri ve 2018 yılı yurt dışı döviz kazandırıcı hizmetlerin

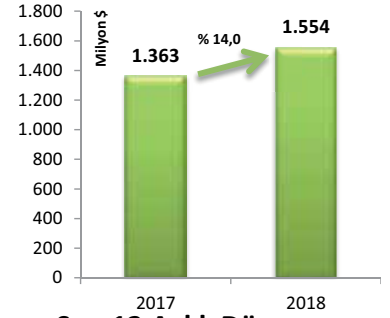
getirisi de ilave edildiğinde Savunma ve Havacılık Sanayimizin toplam yurt dışı satış gelirlerinin 2 milyar doları geçmesi beklenmektedir. 2017 yılı ihracatına nazaran

artışın %12,8 olması son yıllarda gözlenen durağanlaşan ihracat gelirlerinde önemli bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

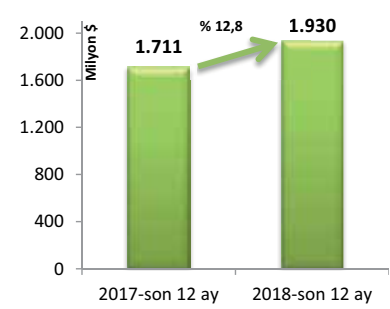
Aylar İtibari İle İhracatımız

Ocak-Ekim Dönemi

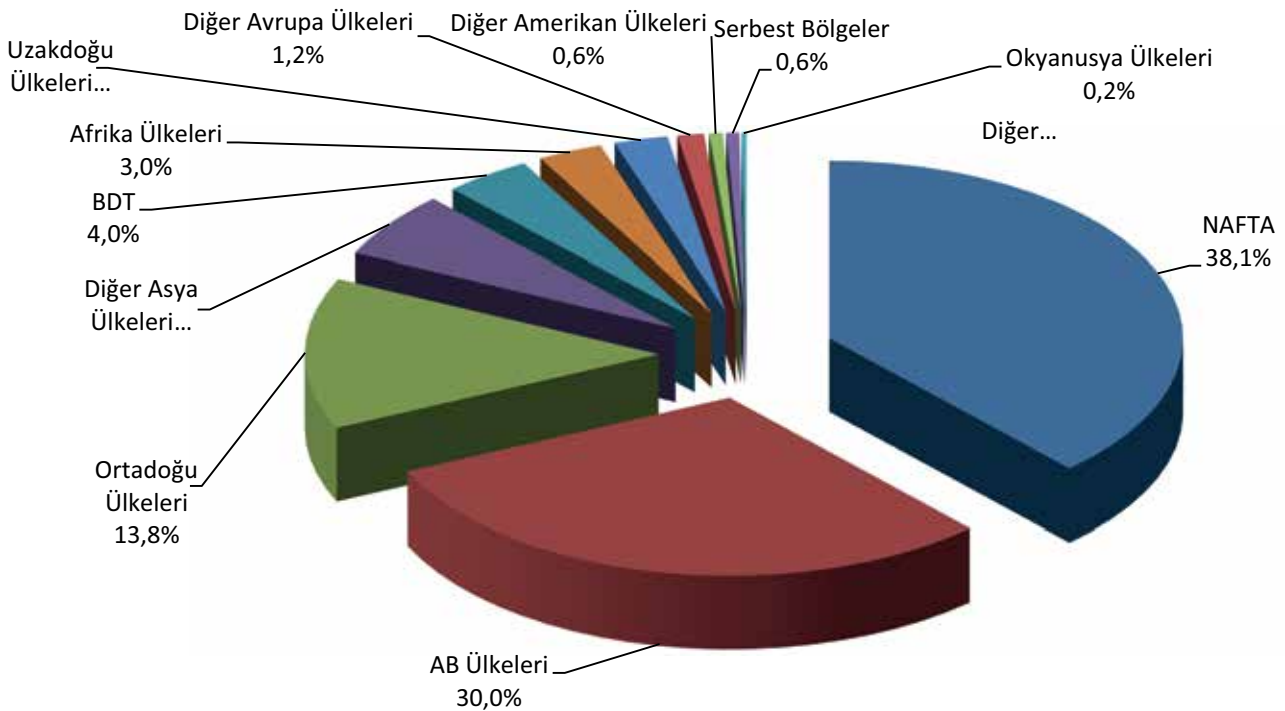

Son 12 Aylık Dönem

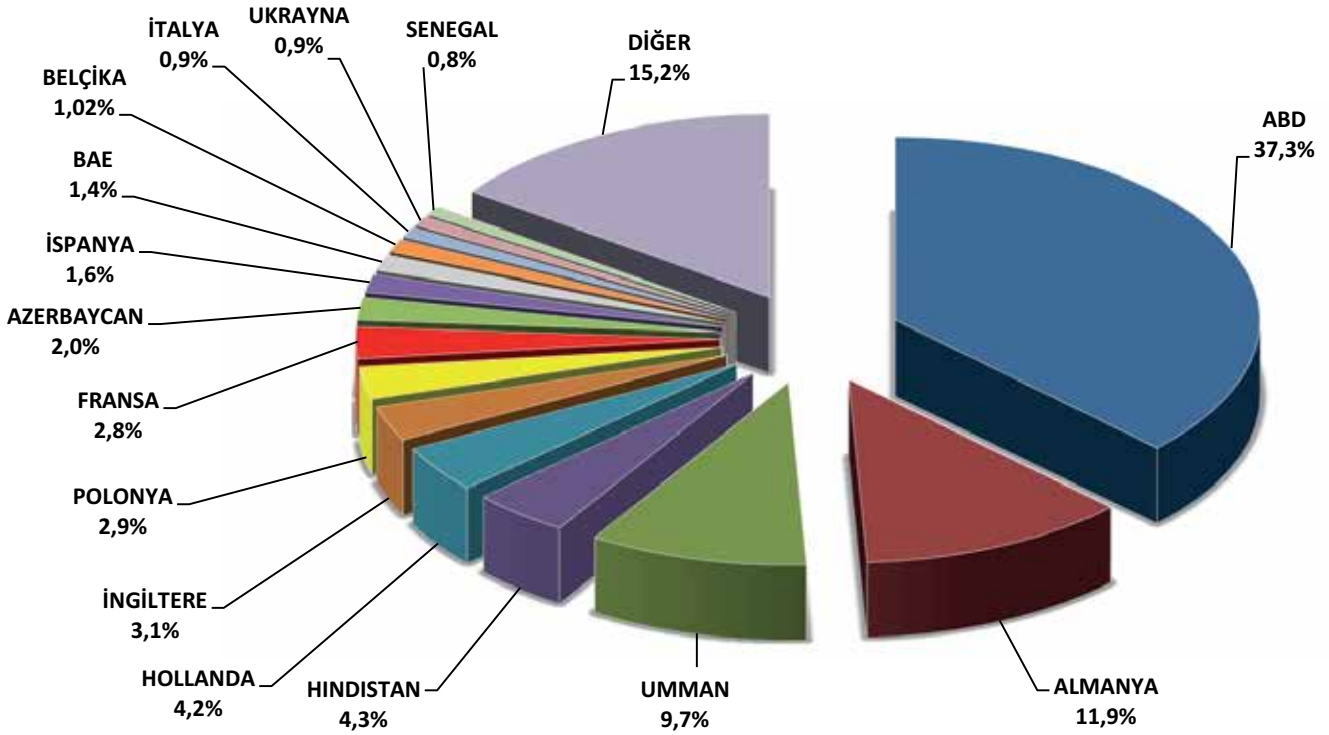
Savunma ve Havacılık sanayii verileri Şekil-2'de gösterilmiştir.

Türkiye Genelinde Savunma Ve Havacılık Sektöründe Ocak-Ekim Döneminde İhracat

Kaynak: Tüm İhracatçı Birlikleri Verileri

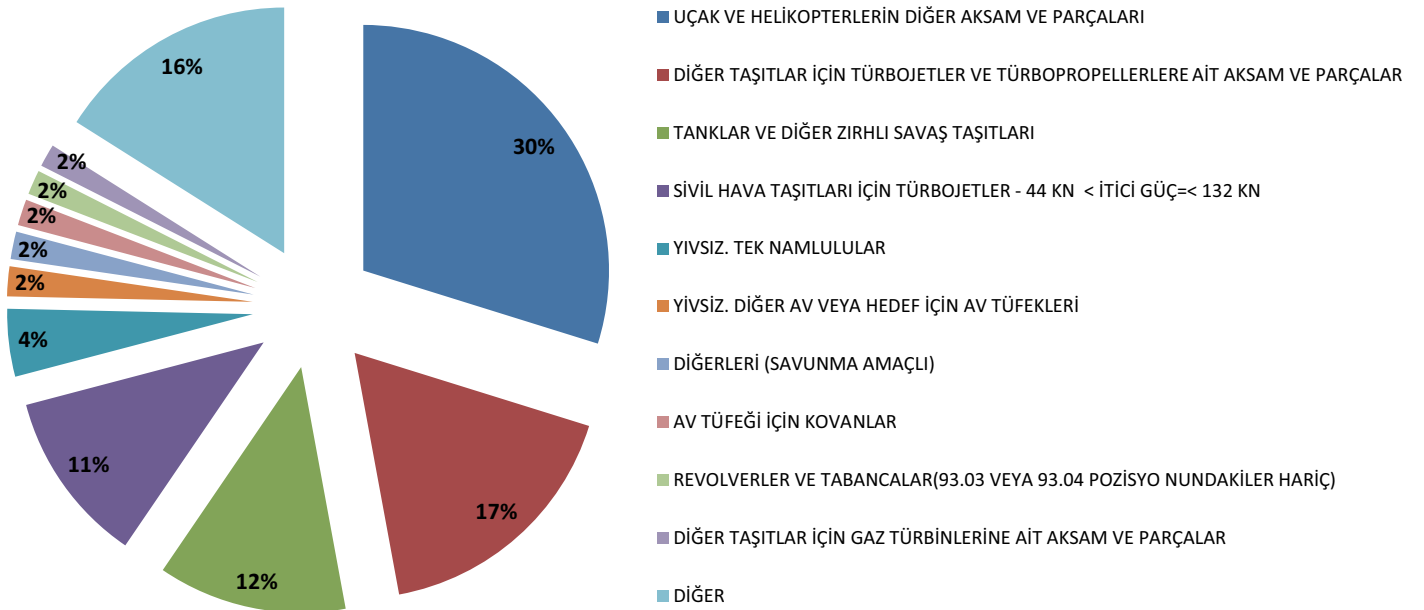
İhracatımızın hangi bölge ve/veya ülkelere yapıldığı pazar hakimiyeti bakımından değerlendirmeye alınmalıdır. Şekil-3 bu durumu göstermektedir.

Kaynak: Tüm İhracatçı Birlikleri Verileri

Grafik -4 2018 yılında ihracat gerçekleştirilen ülkelerin ihracat payları yüzde olarak sunulmuştur.

İlk 10 Ürünün Payı

Kaynak: Tüm İhracatçı Birlikleri Verileri

Grafik -5 de ise ihracatı gerçekleştirilen ilk 10 ürünü göstermektedir.

Konya Savunma Sanayi Zirvesi ve Fuarı

Türkiye'de Milli Sanayiinin geliştirilmesi ve yerli tedarikçi oranının artırılması amacıyla Savunma Sanayiindeki üretici firmalar ile Konya Sanayi Odası bölgesinde yer alan firmaları bir araya getirmeyi hedefleyen "Konya Savunma Sanayi Zirvesi ve Fuarı" 2-3 Ekim 2018 tarihleri arasında Konya'da düzenlendi.

Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği Yönetim Kurulu Başkanı, Vestel Savunma ve AYESAŞ Genel Müdürü Sayın Öner TEKİN ve SaSaD Genel Sekreteri Sayın Hüseyin BAYSAK, SaSaD üyelerini temsilen zirveye katılım gösterirken, SaSaD Yönetim Kurulu Başkanı Öner TEKİN zirvenin açılışında bir konuşma gerçekleştirdi.

Konuşmasında Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği (SaSaD) hakkında kısa bir bilgilendirme yapan TEKİN şunları söyledi: "SaSaD 1990 yılında savunma sektörünün 12 büyük firması tarafından Milli Savunma Bakanlığının destek ve teşvikleri ile kurulmuştur. Bugün itibari ile altısı küme olmak üzere 192 üyesi bulunmaktadır. SaSaD'ın kurulmasında tanımlanan amaç; Türk Savunma Sanayiini her platformda temsil edecek, sektörün gelişimine/güçlenmesine, dünya pazarlarında rekabetçiliğine katkı sağlayacak bir derneğe sahip olmaktır. 28 yılı aşan bir süredir bu amaç doğrultusunda başarılı çalışmalar yapan SaSaD 2012 yılında

yapılan tüzük değişikliği ile havacılık (sivil dahil) sektörünü de bünyesine dahil etmiştir."

Savunma ve Havacılık Sanayiinin stratejik bir sektör olduğuna değinen TEKİN "Sektörü stratejik yapan hususları ifade etmek gerekirse yapılan çalışmaların katma değeri çok yüksektir. Ülkenin küresel ortamda politika oluşturmasında önemli bir unsurdur. Diğer komşu sektörler lokomotif görevi yapar. Teknolojik yapının gelişiminde önemli bir araçtır ve ülkenin bağımsızlığında çok önemli bir faktördür." dedi.

Kıbrıs Barış Harekâtından bugüne değin Savunma Sanayii alanında yapılan çalışmaları üç aşamada değerlendiren TEKİN;"1985 yılında Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı kurulana kadar olan süreçte, özellikle 1974 Barış Harekâtında ağırlıklı olarak olumsuz etkileri gözlenen, hazır alım tedarik sisteminin yer aldığı dönem ilk dönem olarak tanımlıyoruz. Bu sistemin bedelini ülkemiz, uygulanan ambargolar ile oldukça ağır bir şekilde ödemiştir. Sonuçta bu ambargolar tedarik politikalarının yanlış olduğunu bizlere göstermiştir. Yaşananlardan alınan ders ile hazır alım safhasından yerli katkı ile veya lisans altında üretim ile tedarik uygulamasına geçilmiştir. 1990-2000 yılları arasında yer alan 'Ortak Üretim' ve "Lisans Altında Üretim" modeli Türk Silahlı Kuvvetlerinin yerli ve milli

kaynaklardan %20 ihtiyacını karşılar duruma gelmiştir. Bu model tamamen bağımsız bir Savunma Sanayiini ifade etmiyordu. 2000'li yıllardan itibaren yurt içinde tasarım ve geliştirme modeline ağırlık verilerek modern bir Savunma Sanayii modeli inşa edilmeye başlanmıştır. TSK envanterine yurt içinde tasarlanıp geliştirilen zırhlı araçlar, korvetler, insansız hava araçları, eğitim uçakları gibi önemli platformlar ve modern etkin silah sistemleri, mühimmat girmeye başlamıştır. Bu süreçte Savunma ve Havacılık Sanayimiz 'Lisans Altında Üretim' ağırlıklı bir yapıdan 'Mühendislik ve Tasarıma Dayalı Ürün ve Üretim' modeline ve teknolojik ve insan kaynağını geliştirecek bir yapıya dönüşmüştür. Savunma Sanayii Müsteşarlığının ana sistem projelerinde ana yüklenicilerin yerli firmalardan oluşacağı politikası, sektöre çok önemli bir ivme kazandırmıştır. Millî ve yerli farkındalık firmalarımız tarafından özümsemiş, Türk Savunma ve Havacılık Sanayii önemli sayılabilecek ölçülerde sağlam bir teknolojik alt yapı bina etmeye başlamıştır. TSK ve kamu kurumlarımızın ihtiyaçlarının yerli firmalar tarafından 'Yurt İçi Geliştirme Modeli' esas alınarak karşılanması millî bir politika olarak belirlenmiş ve bu gelişme ile hem TSK'nın modernizasyonu hem de Savunma Sanayimizimizin geliştirilmesinde olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Bu olumlu

sonuçlar neticesinde Savunma Sanayimiz, TSK ve güvenlik güçlerimizin sistem ihtiyaçlarını karşılamada belirli bir olgunluğa gelmiş bulunmaktadır. Bugün Sektör Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarını %60'ın üzerinde yerli ve millî sistemlerle karşılar durumdadır. Savunma ve Havacılık Sanayii %100 yerli ve millî sistemlerden oluşan hiçbir ülke yoktur. Türk Savunma Sanayiinin gelişim hızı, Ar-Ge ve Teknoloji üretimine verdiği teşvik ve destekler parlak bir gelecek vadetmektedir. Savunma Sanayimizin sistem seviyesinde ulaştığı bu kabiliyetlerin derinleştirilmesinin ve ihtiyaç duyulan alt sistem ve teknolojilerin ülkemize kazandırılmasının önemli olduğu değerlendirilmektedir. Bugün Türk Savunma ve Havacılık Sanayii sektörünü birkaç satırla ifade etmek gerekirse; her türlü kara platformu, deniz üstü platform ve konvansiyonel silah ve mühimmat ile taktik-güdümlü hassas vuruş gücü olan sistemleri özgün olarak tasarlayıp envantere alabilecek bir yetkinliğe ulaşmış bulunmaktadır. Bu ürünlerini dünya pazarlarında rekabetçi olarak pazarlamaya başlamıştır. Hava platformlarında özgün ürün geliştirme çalışmaları başlamış bazılarında, örneğin; İHA sistemleri, Eğitim Uçakları ve Genel Maksat Helikopterleri envantere alma aşamasına erişmiş veya çok önemli gelişmeler kaydetmiştir. Çalışmaların önümüzdeki 5-10 yıllık dönemde savaş uçağı, atak helikopter gibi sofistike hava platformlarında da aynı düzeye gelmesi beklenmektedir. Havacılık sektörümüz, sivil havacılık konusunda da önemli bir tedarikçi statüsünü kazanmış durumdadır. Bu kapsamda Airbus, Boeing gibi sivil uçak üreticilerine alt yüklenici olarak hizmet vermeye başlamıştır. Deniz üstü platformlarda Korvet dahil her türlü gemi ve botu yapma yeteneğindeki sektör; denizaltı platformları için de özgün ürünlerimize sahip olma çalışmalarına yoğun bir şekilde devam etmektedir. Uydu fırlatma yeteneğinin kazanılmasına yönelik faaliyetler de 2013 yılından itibaren sektörümüzün çalışma konuları arasına alınmış bulunmaktadır. TÜBİTAK, TUSAŞ, Aselsan tarafından geliştirilen uydumuz geçtiğimiz yıllarda fırlatılarak yörüngesine yerleştirilmiş ve fonksiyon yapmıştır. Ülkemiz Savunma ve Havacılık Sanayii karadan-havaya, deniz altından-uzaya her alanda yetkinlik kazanmaya başlamış bulunmaktadır." diye konuştu.

2017 yılı Türk Savunma ve Havacılık Sanayii Performansında önceki yıla göre %12 artış ile sektör toplam satışları tutarının 6,7 milyar dolar seviyesine çıktığını vurgulayan TEKİN, "Sektörün, satış tutarının yaklaşık %18'i gibi çok önemli tutarı Ar-Ge harcaması olarak dikkat çekiyor. Ülkemizde bu oranı yakalayan başka bir sektör, yok denecek kadar azdır. 6,7 milyar dolarlık cironun 1,24 milyar dolarlık kısmı Ar-Ge için harcanmıştır. Bunun anlamı yerli ve millî özgün teknoloji mahsulü ürünlerdir. Genel görünümünü ortaya koyarken Türk Savunma ve Havacılık Sanayiinin ihracattaki başarısından da bir iki cümle ile bahsedelim. Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, sadece iç pazarı düşünerek rekabetçi ve sürekliliği olan ürünler geliştiremeyiz. Bu nedenle hedefimizin her zaman ihracatı arttırmak yönünde olması gerekir. Performans anketi sonuçlarına göre sektör, 2016 yılındaki 1,677 milyar dolarlık ihracatını 2017 yılında 1,746 milyar dolara çıkarmıştır. Gümrük çıkışlarına göre ihracat resmî rakamları bunlar olmasına karşın, bu rakamlara Yurt Dışı Döviz Kandırıcı Hizmetlerin Getirisi de ilave edildiğinde Yurt Dışı Satış Gelirleri olarak etiketleyeceğimiz ihracat rakamı 1,82 milyar dolar civarındadır. Resmî ihracat rakamları dikkate alındığında Türkiye Savunma ve Havacılık Sanayii ihracatı Türkiye'yi 12. sıraya sokmaktadır. Türkiye Uluslararası Savunma Sanayii Araştırma Kurumlarına göre, bölgesel bir güç ve yükselen üretici altı ülkeden biri olarak açıklanmaktadır. İhracatımızın dağılımı 2017 verilerine göre; 721 milyon dolar ABD, 464 milyon dolar Avrupa ve 635 milyon dolar diğer ülkelere. Bir yıl öncesine nazaran ABD'ye ve Avrupa'ya yapılan ihracat artmış, Orta Doğu Bölgesine yapılan ihracatta azalma gözlenmiştir. Konu ihracattan açılmışken bir miktarda ithalat durumumuzdan bahsetmek isterim. Bugün Savunma Sanayii sektöründe ilk sırayı işgal eden ABD bile ithalatta 8. sırada bulunmaktadır. Türkiye'nin ilk 10 ithalatçı ülke arasında yer almasının da pek şaşılacak bir durum olmadığı değerlendirilmektedir. Sektörün 1,5 milyar dolarlık ithalatında ham madde ve yarı mamul madde ve bazı özel alt kompleler yer almaktadır.

Savunma Sanayii Başkanlığının Türk Savunma ve Havacılık Sanayiinin gelişimi ve rekabet gücünün artırılması yönünde

Endüstriyel Yetkinlik Değerlendirme ve Destekleme Programı gibi çok önemli çalışmalar yaptığının altını çizen TEKİN; " Bu çalışmalara örnek vermek gerekirse, sektör firmalarının kabiliyet envanterini tespit ve geliştirmek amacıyla savunma sektöründe faaliyet gösteren firmaların yetkinliklerinin yerinde incelenebilmesi ve bu firmaların desteklenebilecekleri alanların saptanabilmesi için çalışmalar yürütülmeye başlamıştır. Endüstriyel Yetkinlik Değerlendirme ve Destekleme Programı (EYDEP) adı altında yürütülen bu çalışmalar ile sektör firmalarımızın yetenekleri ve eksikliklerinin çözümleri yerinde saptanmakta, bu saptamalara dayanarak kurumsal yapılarının, yeteneklerinin, kalitelerinin ve rekabet güçlerinin artırılabilmesi için destekleme projeleri başlatılacaktır. EYDEP'in uygulamaya geçirilmesi sayesinde, sektörde faaliyet gösteren firmaların SSB'nin hedeflerine ve stratejilerine yönelik uyumu gerçek zamanlı olarak takip edilebilecek, verimliliklerinin izlenebileceği bir mekanizma tesis edilmiş olacaktır. Oluşturulan bu mekanizma ile firmaların, merkezî bir bakış açısı ile sektörün ihtiyaçlarına ne ölçüde karşılık verdiği, endüstriyel yetkinliklerinin ne seviyede olduğu, teknoloji geliştirme ve yerileştirme süreçlerine hazırlık seviyeleri de belirlenebilecek, raporlanacak ve paydaşlara sunulacaktır. Hava platformları bakımından harekâta başarı ile kullanılan insansız, özgün hava araçlarına sahibiz. İHA sistemlerimiz harekâtlarda verilen görevleri hatasız yerine getirmiş, hedefleri çok hassas tespit edip, Hava Kuvvetlerimize ve topçu ve roket birliklerimize ileterek veya kendi silah yükünü kullanarak mükemmel bir görev icra etmiştir. Sektör özellikle son on yıldır tasarım, geliştirme, envantere alma çalışmaları ile yoğun bir şekilde çalışmış olup, artık bu faaliyetlerinin ürünlerini envantere almaya ve dünya pazarlarında satmaya başlamıştır. Sonuç olarak sektör çok ciddi bir atılım yapmış, önemli özgün yatırımlarını gerçekleştirmiş ve yetkin deneyimli bir insan kaynağını oluşturmuştur. Sektörün bu potansiyelinin gelişerek sürdürülmesinin önümüzdeki yılların en önemli konusu olacağına inanıyorum. SSB bu konuyu 2017- 2021 dönemi Stratejik Planının stratejik amaçları arasında göstermiş ve bunu temin için eylem planlarında proje ve

faaliyet tanımlamalarını yapmıştır. Sektörümüz bir taraftan dünya pazarlarında daha etkin roller üstlenmekte, diğer taraftan içeride envantere alınan sistemlerin geliştirilmesi ve lojistik olarak desteklenmesi yönünde sorumluluklar yüklenerek çözüm aramak durumundadır. Diğer taraftan sektörün kazandığı yeteneklerini sivil kullanıma (başta

sivil havacılık olmak üzere sağlık, enerji, ulaşım) yönlendirmesinin sürdürülebilirlik konusunda da önemli bir çözüm yolu olacağını değerlendirmekteyiz." diye konuştu.

SaSaD Yönetim Kurulu Başkanı Öner TEKİN, Konya Bölgesinden SaSaD Derneğine üye olan sanayici sayısının sadece bir olduğunu

ifade ederek, sektöre yakın olmak, tüm gelişme ve raporlardan haberdar olmak, iş birliği etkinliklerine katılabilmek adına tüm Konyalı sanayicileri SaSaD Derneğinde görmekten mutluluk duyacaklarını söyleyerek konuşmasını sonlandırdı.

SOLOTÜRK ve TÜRK YILDIZLARI'nı Ziyaret Ettik

2 Ekim 2018 tarihinde, Konya 3. Hava Jet Üs Komutanlığında yer alan SOLOTÜRK ve TÜRK YILDIZLARI ekibine, SaSaD Yönetim Kurulu Başkanı Öner TEKİN ve SaSaD Genel Sekreteri Hüseyin BAYSAK tarafından ayrıca bir ziyaret gerçekleştirilirken, söz konusu ziyarette ekibin son dönem faaliyetleri, beklentileri ve olası iş birlikliklerine yönelik görüşmeler karşılıklı fikir alışverişinde bulunuldu.

Gökyüzündeki gururumuz SOLOTÜRK ve TÜRK YILDIZLARI ekibine ziyaret anısı olarak Yönetim Kurulu Başkanımız Öner TEKİN tarafından SaSaD adına ayrıca bir plaket takdim edildi.

2019 Yılı Savunma Sanayi Fuar Takvimi

2019 yılında, Türkiye'nin firma ve milli katılım düzeyinde katılım sağlayacağı Uluslar arası Savunma Sanayi Fuarları aşağıda listelenmiştir;

- **Asia Defence Expo & Conference Series (MILSIM) 2019**
Singapur 29-30 Ocak
- **NIAS 2019**
Nassau, Bahamalar 6-7 Şubat 2019
- **IDEX 2019 -International Defence Exhibition**
Abu Dabi 17-21 Şubat 2019
- **Australia Air Show 2019**
Avustralya 26 Şubat- 3 Mart 2019
- **Kolombiya Maritime Expo 2019**
Kolombiya 13-15 Mart 2019
- **LIMA 2019**
Malezya 26-30 Mart 2019
- **Aircraft EXPO 2019**
Almanya 2-4 Nisan
- **LAAD Defence and Security 2019**
Brezilya 02-05 Nisan 2019
- **IDEF 2019**
İstanbul 30 Nisan-3 Mayıs 2019
- **IMDEX ASIA 2019**
Singapur 14-16 Mayıs 2019
- **ITEC 2019**
İsveç 14-16 Mayıs 2019
- **HeliRussia 2019**
Moskova 16-18 Mayıs 2019
- **IDET 2019**
Brno-střed, Çekya 29-31 Mayıs 2019
- **Paris Airshow 2019**
Le Bourget, Paris 17-23 Haziran 2019
- **CEBIT 2019**
Almanya 24-28 Haziran 2019
- **DSEI 2019**
Londra 10-13 Eylül 2019
- **AUSA 2019**
Washington, DC, ABD 14-16 Ekim 2019
- **SEOUL ADEX 2019**
Güney Kore 15-20 Ekim 2019
- **BIDEC 2019**
Bahrain 28-30 Ekim 2019
- **Dubai Airshow 2019**
UAE 17-21 Kasım 2019
- **ITSEC 2019**
Tayland 18-21 Kasım 2019
- **Defence & Security 2019**
Kuveyt 18-21 Kasım 2019
- **Expodefensa 2019**
Kolombiya 2-4 Aralık 2019
- **GDA 2019**
Kuveyt 10-12 Aralık 2019